

טיפול אינטר-סובייקטיבי בילד באמצעות ההורה

שיטת 'איִפָּה' הקשר המגדלי

הגב' רונית בן דב

פסיכולוגית קלינית
מנהלת תכניות ההכשרה
'איִפָּה' הקשר המגדלי

דר' טל קרתי

פסיכולוגית קלינית
מרצה בתכנית הקלינית בפסיכולוגיה,
המרכז הבינתחומי הרצליה
מנהלת ארגון 'איִפָּה' הקשר המגדלי

הבעיה לה שיטת 'איִכָּה' מציעה מענה

■ ילדים המתקשים להיות שותפים בפתרון הקושי:

מסרבים להגיע לטיפול, אינם בדיאלוג עם ההורה/מטפל, מצפים לפתרונות חיצוניים, חסרים אחריות על החלק שלהם ביצירת שינוי.

■ ילדים החסרים יכולות התואמות את השלב ההתפתחותי בו נמצאים:

מתקשים לפתור בעיות (גם רגשיות).

מתקשים להיענות ולגייס משאבים לדרישות חיצוניות של מסגרת. מתקשים לקחת אחריות, לעמוד בתסכול, להתחייב, לראות את האחר.

מהי שיטת 'אִיכָה'?

טיפול בו המטפל פוגש את ההורים,
מתקיימת עבודה אינטנסיבית
על הקשר הורה-ילד
ועל השפה באמצעות ההורה מתקשר עם
ילדו (מילולית ומעשית).
התהליך מוביל לא רק לחיזוק מיומנויות
קשר של הילד אלא גם לפיתוח יכולות
רגשיות ותפקודיות הנחוצות להתפתחותו.

הייחודיות של השיטה

- היכולת להשפיע על מי שלא רוצה להיות מושפע. ניתן לטפל בילד (רק) באמצעות עבודה עם ההורים.
- ההורה חוזר להתמקם כדמות מובילה ומגדלת.
- בסיס תאורטי עשיר ומורכב, שמתורגם לכלים פרקטיים בהירים.
- רלוונטיות לטווח רחב של קשיים:

במפגש הורה-ילד- החל משאלות וסוגיות שכיחות ועד למצבים חמורים של ילדים -אי תפקוד, אלימות, התנהגויות של פגיעה עצמית או פגיעה בהורה.

במפגש מורה-ילד- משאלות וסוגיות שכיחות במפגש מורה-ילד ועד לקשיי התנהגות חמורים של ילדים בבית הספר.

הנחת המוצא- הורות מבולבלת מגדלת ילדים שאיבדו כיוון

איזה יכולות חשוב לנו במיוחד

שילדנו יפתח?

שידע להתאמץ? להתמיד?

שיהיה קשוב לעצמו? לאחרים?

מה נכון?

שהילד יעשה בעצמו בשלב בו

נמצא?

האם ואיך לדרוש ממנו לעשות מה

שחשוב לנו?

לסמוך עליו שיסתדר ויפתור או

לפתור לו?

לאפשר לו ליפול או למנוע נפילות?

מהו תפקיד ההורה?

'גן עדן בטוח'?

סמכות/ חבר/ מחנך/ ספק 'כיף'?

איך להגיב?

כשהילד 'לא סופר' אותנו?

לא מתחשב במה שחשוב לנו?

עקרונות הטיפול: 'גמילה' מדפוסים הוריים שכיחים

צפייה משותפת : קרן מור מציגה - משל להורות

עקרונות הטיפול: מהורה אובייקט - להורה שהוא גם סובייקט.

- מ'פסיכולוגיה של האחד' ל'פסיכולוגיה של שניים'- קשר ייחודי, ספציפי בין שניים הוא צורך מרכזי של הנפש, גורם מרכזי בהתפתחות תקינה ופתולוגית.
- היכולת להכיר בסובייקטיביות של האחר, מבלי לאבד או להשליט את הסובייקטיביות של העצמי על האחר=היכולת להגיע להכרה הדדית, היא משימה התפתחותית משלימה את תהליך הנפרדות וחיונית להתפתחות העצמי (גיסיקה בנג'מין 1999).

- בשיטת אֵיכָה מסייעים להורה:
- להיגמל מדפוסי ביטול עצמי או ביטול הילד לטובת הכרה הדדית.
- ללמוד איך לחבר בין רגשותיו לערכיו וכיצד להביאם לביטוי.

עקרונות הטיפול: מהורה מתיר (התנהגות לא רצויה) להורה מגדל (יוצר סביבה מעודדת התפתחות)

■ יכולות נפשיות ורגשיות מתחילות כפוטנציאלים ומתפתחות מתוך למידה ותרגול

■ ההורה כסביבה המשדרת משובים לילד איזה התנהגויות רצויות ואיזה אפשריות.

אמפטיה

חששות

מוסחות, קשיי
למידה

רגישות יתר

חברותיות

פעלתנות

ויסות עצמי

למידת שפות

עקרונות הטיפול: מהורה מתיר להורה מגדל (יוצר סביבה מעודדת התפתחות)

- סביבה מתירה = נותנת לילד משובים המאפשרים לו לבטא את הפוטנציאלים שלו בדרכים שגורמות נזק לו או לסביבתו.

בשיטת איֶכָה ההורה לומד איך:

- להיגמל מדפוסים שלא מעודדים פיתוח יכולות ומאפשרים, ואפילו מחזקים/משמרים התנהגויות פתולוגיות

עקרונות הטיפול: מהורה מתיר להורה מגדל

- הורה 'מגדל' רואה בקשייו של הילד מושפעים אך לא נקבעים דטרמיניסטית על ידי גנים או אבחנות.
- הורה מגדל עסוק ביחס של הילד לקשייו ובהעברת מסרים (מילוליים והתנהגותיים) שמכוונים אותו להתמודדויות בריאות

- בשיטת איִפְּה ההורה לומד איך:
- לקדם יכולות התפתחותיות חסרות/חלשות אצל ילדו

עקרונות הטיפול: לימוד שפה מגדלת

מותאמת לעמדת יחס של הילד

הדגשת התפתחות וגדילה

כבוד וחופש בחירה

חירות לשני
הצדדים
בקשר

לא תוקפת

ההורה כמגדלור - בהירות והנכחה עצמית

שלבי הטיפול בליווי הדגמות קליניות

- הערכה.
- בירור דפוסי הורות, עמדות ההורים כלפי הורות.
- הגדרת 'ערך התפתחותי' שחשוב להורים + היכולות לחיזוק/פיתוח אצל הילד.
- גמילה מדפוסי תקשורת והתנהגות 'רגילים'.
- זיהוי עמדת הילד כלפי ההורה בנושא נתון.
- התאמת התקשורת לעמדת הילד.

הפעילות שלנו

בתחום החינוכי:

*הכשרת יועצות חינוכיות
ופסיכולוגים חינוכיים
להדרכת אנשי חינוך
*התערבויות והשתלמויות
למוסדות חינוך
ולצוותי חינוך.

בתחום הקליני:

*הכשרת מטפלים
*רשת מטפלים ארצית
*מרכז טיפולי בתל אביב

פייסבוק:

אייכה - הקשר המגדל

ayeka-merkaz.com

יצירת קשר:

דורית - 054-5662218

תודה רבה!

